

Редакція:

04.12.2009

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Система стандартів безпеки праці

РОБОТИ ФАРБУВАЛЬНІ

Вимоги безпеки

ДСТУ Б А.3.2-7:2009

Київ

Мінрегіонбуд України

2009

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Науково-технічний комітет «Будстандарт»

РОЗРОБНИКИ: О.Бобунов; О.Бобунова; О. Вільсон; Г.Желудков (науковий керівник); В.Захарчук

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 4 грудня 2009р. № 561

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ (зі скасуванням в Україні ГОСТ 12.3.035-84)

Право власності на цей документ належить державі.

Цей документ не може бути повністю чи частково відтворений,
тиражований і розповсюджений як офіційне видання без дозволу
Міністерства регіонального розвитку та будівництва України

Мінрегіонбуд України,

2009

Вступ

У стандарті використані основні положення ГОСТ 12.3.035-84.

Текст доповнено розділами «Сфера застосування», «Нормативні посилання»

Система стандартів безпеки праці

РОБОТИ ФАРБУВАЛЬНІ

Вимоги безпеки

Система стандартів безпеки праці.

РАБОТЫ ОКРАСОЧНЫЕ

Требования безопасности

Occupational safety standards system

PAINTING WORKS

Safety requirements

Чинний від 2010-08-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1. Цей стандарт установлює вимоги безпеки з попередження впливу небезпечних і шкідливих виробничих факторів у процесі підготовки і виконання фарбувальних робіт при будівництві, розширенні, реконструкції і технічному переозброєнні підприємств, будинків і споруд.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні акти та нормативні документи:

НПАОП 0.00-1.07-94	Правила будови та безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском
НПАОП 0.00-1.08-94	Правила будови і безпечної експлуатації парових і водогрійних котлів
НПАОП 0.00-1.29-97	Правила захисту від статичної електрики
НПАОП 0.00-4.01-08	Положення про порядок забезпечення працівників спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту
НПАОП 0.00-4.12-05	Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці

НПАОП 40.1-1.01-98	Правила безпечної експлуатації електроустановок
НПАОП 40.1-1.21-98	Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів
НПАОП 40.1-1.32-01	Правила будови електроустановок
НПАОП 45.2-3.01-04	Норми безкоштовної видачі спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам, зайнятим у будівельному виробництві
ДБН А.3.2-2-2009	Промислова безпека в будівництві вимоги безпеки
ДБН В.1.1-7-2002	Пожежна безпека об'єктів будівництва
ДБН В.1.2-7-2008	Основні вимоги до будівель і споруд. Пожежна безпека
ДБН В.2.5-28-2002	Природне і штучне освітлення
ДСТУ 2867-94	Шум. Методи оцінювання виробничого шумового навантаження
ДСТУ ГОСТ 12.1.012-2008	ССБП. Вібраційна безпека. Загальні вимоги
ДСН 3.3.6.037-99	Державні санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку
ДСН 3.3.6.039-99	Державні санітарні норми виробничої, загальної та локальної вібрації
ДСН 3.3.6.042-99	Державні санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень
НАПБ А.01.001-2004	Правила пожежної безпеки в Україні
ГОСТ 12.0.003-74	ССБТ. Опасные и вредные производственные факторы. Классификация (ССБП. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори. Класифікація)
ГОСТ 12.1.003-83	ССБТ. Шум. Общие требования безопасности (ССБП. Шум. Загальні вимоги безпеки)
ГОСТ 12.1.004-91	ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования (ССБП. Пожежна безпека. Загальні вимоги)

ГОСТ 12.1.005-88	ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны (ССБП. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до повітря робочої зони)
ГОСТ 12.1.007-76	ССБТ. Вредные вещества. Классификация и общие требования безопасности (ССБП. Шкідливі речовини. Класифікація та загальні вимоги безпеки)
ГОСТ 12.1.010-76	ССБТ. Взрывобезопасность. Общие требования (ССБП. Вибухобезпека. Загальні вимоги)
ГОСТ 12.1.013-78	ССБТ. Строительство. Электробезопасность. Общие требования (ССБП. Будівництво. Електробезпека. Загальні вимоги)
ГОСТ 12.1.014-84	ССБТ. Воздух рабочей зоны. Метод измерения концентраций вредных веществ индикаторными трубками (ССБП. Повітря робочої зони. Метод вимірювання концентрації шкідливих речовин індикаторними трубками)
ГОСТ 12.1.016-79	ССБТ. Воздух рабочей зоны. Требования к методикам измерения концентраций вредных веществ (ССБП. Повітря робочої зони. Вимоги до методик вимірювання концентрації шкідливих речовин)
ГОСТ 12.1.018-93	ССБТ. Пожаровзрывобезопасность статического электричества. Общие требования (ССБП. Пожежовибухобезпека статичної електрики. Загальні вимоги)
ГОСТ 12.1.019-79	ССБТ. Электробезопасность. Общие требования и номенклатура видов защиты (ССБП. Електробезпека. Загальні вимоги і номенклатура видів захисту)
ГОСТ 12.1.023-80	ССБТ. Шум. Методы установления значений шумовых характеристик стационарных машин (ССБП. Шум. Методи встановлення значень шумових характеристик стаціонарних машин)
ГОСТ 12.1.030-81	ССБТ. Электробезопасность. Защитное заземление, зануление (ССБП. Електробезпека. Захисне заземління, занулення)
ГОСТ 12.1.038-82	ССБТ. Электробезопасность. Предельно допустимые значения напряжений прикосновения и токов (ССБП. Електробезпека. Гранично допустимі значення напруг дотиків і струмів)
ГОСТ 12.1.046-85	ССБТ. Строительство. Нормы освещения строительных площадок (ССБП. Будівництво. Норми освітлення будівельних площадок).
ГОСТ 12.1.050-86	ССБТ. Методы измерения шума на рабочих местах (ССБП. Методи виміру шуму на робочих місцях)
ГОСТ 12.2.003-91	ССБТ. Оборудование производственное. Общие требования безопасности

	(ССБП. Обладнання виробниче. Загальні вимоги безпеки)
ГОСТ 12.2.007.0-75	ССБТ. Изделия электротехнические. Общие требования безопасности (ССБП. Вироби електротехнічні. Загальні вимоги безпеки)
ГОСТ 12.2.030-83	ССБТ. Машины ручные. Шумовые характеристики. Нормы. Методы контроля (ССБП. Машины ручні. Шумові характеристика. Норми. Методи контролю)
ГОСТ 12.2.049-80	ССБТ. Оборудование производственное. Общие эргономические требования (ССБП. Обладнання виробниче. Загальні ергономічні вимоги)
ГОСТ 12.3.002-75	ССБТ. Процессы производственные. Общие требования безопасности (ССБП. Процеси виробничі. Загальні вимоги безпеки)
ГОСТ 12.3.009-76	ССБТ. Работы погрузочно-разгрузочные. Общие требования безопасности (ССБП. Роботи вантажно-розвантажувальні. Загальні вимоги безпеки)
ГОСТ 12.3.020-80	ССБТ. Процессы перемещения грузов на предприятиях. Общие требования безопасности (ССБП. Процеси переміщення вантажів на підприємствах. Загальні вимоги безпеки)
ГОСТ 12.4.002-74	ССБТ. Средства индивидуальные защита рук от вибрации. Общие технические требования (ССБП. Засоби індивідуального захисту рук від вібрації. Загальні технічні вимоги)
ГОСТ 12.4.026-76	ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности (ССБП. Кольори сигнальні і знаки безпеки)
ГОСТ 12.4.059-89	ССБТ. Строительство. Ограждения предохранительные инвентарные. Общие технические условия (ССБП. Будівництво. Огородження запобіжні інвентарні. Загальні технічні умови)
ГОСТ 9980.05-86	Материалы лакокрасочные. Транспортирование и хранение (Матеріали лакофарбові. Транспортування і зберігання)
ГОСТ 23407-78	Ограждения инвентарные строительных площадок и участков производства строительного-монтажных работ. Технические условия (Огороджі інвентарні будівельних майданчиків та ділянок виробництва будівельно-монтажних робіт. Технічні умови)
ГОСТ 24258-88	Средства подмащивания. Общие технические условия (Засоби риштування. Загальні технічні умови)
ГОСТ 26887-86	Площадки и лестницы для строительного-монтажных работ. Общие технические условия (Майданчики та сходи для будівельно-монтажних робіт. Загальні технічні умови)

ГОСТ 27321-87	Леса стоечные приставные для строительно-монтажных работ. Технические условия (Ліса стоечні приставні для будівельно-монтажних робіт)
ГОСТ 27372-87	Люльки для строительно – монтажных работ. Технические условия (Люльки для будівельно-монтажних робіт. Технічні умови)
ГН.3.3.5-3.3.8; 6.6.1-083-2001	Гігієнічна класифікація праці. Гігієнічні нормативи
Наказ Мінпаливенерго України від 25.07.06 №258	Правила технічної експлуатації електроустановок споживачів
Наказ Мінпаливенерго України від 28.08.06 №305.	Правила улаштування електроустановок
Наказ МОЗ України №246 від 21.05.07	Порядок проведення медичних оглядів працівниками певних категорій

3 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1 Організація і технологія виконання фарбувальних робіт повинні бути безпечними для працюючих на всіх стадіях виробничого процесу: підготовки фарбувальних матеріалів, підготовки поверхні під фарбування, фарбуванні і відповідати вимогам цього стандарту, ГОСТ 12.1.007, ГОСТ12.1.010,

ГОСТ 12.3.002, НАПБ Б А.01.001, ДБН А.3.2-2, відповідним нормативним документам центрального органу виконавчої влади з питань охорони здоров'я і Держдепартаменту пожебезпеки МНС України, затвердженим у встановленому порядку.

3.2 При виконанні фарбувальних робіт слід враховувати можливість виникнення, згідно з ГОСТ 12.0.003, таких небезпечних і шкідливих виробничих факторів:

підвищеного забруднення повітря, шкірних покривів, спецодягу хімічними сполуками, аерозолем, пилом;

підвищеної тяжкості праці;

розташування робочого місця на значній висоті відносно поверхні землі (підлоги);

підвищеного рівня шуму, вібрації;

підвищеної або зниженої температури, вологості і рухливості повітря;

підвищеного рівня статичної електрики;

вибухопожежної і пожежної небезпеки;

незахищених (необгороджених) рухливих елементів фарбувального устаткування;

недостатньої освітленості на робочих місцях.

3.3 Концентрація горючих газів, пар і (або) суспензій у повітрі робочої зони не повинна перевищувати значень згідно з ГОСТ 12.1.004.

Вміст шкідливих речовин у повітрі робочої зони і параметри мікроклімату не повинні перевищувати норм, установлених ГОСТ 12.1.005, ДСН 3.3.6.042.

Гігієнічні та пожежовибухонебезпечні характеристики хімічних речовин, які найбільше часто застосовують при фарбувальних роботах, наведені в додатку А.

3.4 Рівні шуму і вібрації на робочих місцях, які створюють машини і механізми, не повинні перевищувати норм, установлених ГОСТ 12.1.003 і ДСТУ ГОСТ 12.1.012, ДСН 3.3.6.037, ДСН 3.3.6.039.

3.5 Освітленість на робочих місцях повинна відповідати вимогам ГОСТ 12.1.046 і ДБН В.2.5-28.

4 ВИМОГИ ДО ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

4.1 Вимоги до технологічного процесу повинні бути викладені в проектно-технологічній документації (проекти виконання робіт, технологічний процес).

У технологічних процесах при готуванні фарбувальних сумішей і виконанні фарбувальних робіт слід застосовувати засоби механізації, що забезпечують енерговитрати працюючих у межах, установлених для робіт середньої тяжкості згідно з ГН 3.3.5-3.3.8; 6.6.1-083.

4.2 При виконанні технологічних операцій повинен бути виключений безпосередній контакт працюючих зі шкідливими компонентами фарбувальних сумішей.

4.3 Готувати фарбувальні суміші треба в спеціально призначених для цього приміщеннях, обладнаних примусовою припливно-витяжною вентиляцією.

4.4 При механізованому фарбуванні вентильованих приміщень вміст свинцевих пігментів у фарбувальній суміші не повинен бути більше одного відсотка.

4.5 При виконанні всіх робіт з готування і нанесення фарбувальних сумішей, включаючи імпорتنі, слід дотримуватися вимог інструкцій підприємства-виробника в частині безпеки праці.

4.6. Фарбувальні роботи повинні виконуватись за межами небезпечних зон. Як виключення виконання цих робіт у небезпечних зонах допускається при оформленні наряду-допуску у порядку, що визначає ДБН А.3.2-2.

5 ВИМОГИ ДО ПРИМІЩЕНЬ

5.1 Приміщення, у яких виконуються фарбувальні роботи, повинні мати природну або примусову вентиляцію, що забезпечує виконання вимог [3.3](#).

5.2 У місцях застосування фарбувальних сумішей, що утворюють вибухонебезпечні пари, електропроводка і електроустаткування повинні бути знеструмлені або мати вибухобезпечне виконання. Виконання робіт з використанням відкритого вогню в цих місцях забороняється.

При вході в приміщення повинні бути вивішені попереджувальні написи і знаки безпеки згідно з ГОСТ 12.4.026.

5.3 Засоби обігріву приміщень при просушуванні поверхонь повинні відповідати ДБН В.1.1-7, ДБН В.1.2-7 та ДБН А.3.2-2.

5.4 Небезпечні зони, що виникають при виконанні фарбувальних робіт, повинні бути огорожені відповідно до вимог ГОСТ 23407 і ГОСТ 12.4.059. На огороженнях повинні бути установлені знаки безпеки та написи згідно

ГОСТ 12.4.026.

5.5 Прорізи в стінах і перекриттях повинні бути закриті тимчасовим інвентарним настилом або мати запобіжні огороження відповідно до ГОСТ 12.4.059.

6 ВИМОГИ ДО ФАРБУВАЛЬНИХ СУМІШЕЙ

6.1 Всі партії вихідних компонентів і готових фарбувальних сумішей, які поступають, у тому числі імпортованих, повинні мати аналітичний паспорт, в якому вказують наявність шкідливих речовин, параметрів, що характеризують пожежевибухонебезпеку, строки і умови зберігання, рекомендований метод нанесення, спосіб і регламент безпечного виконання фарбувальних робіт, рекомендації щодо засобів колективного та індивідуального захисту.

6.2 Не допускається використання у фарбувальних сумішах бензолу, хлорованих вуглеводів, метанолу.

6.3 Фарбувальні суміші повинні надходити на робочі місця готовими до використання.

7 ВИМОГИ ДО ВИРОБНИЧОГО ОБЛАДНАННЯ

7.1 Устаткування, застосовуване для фарбувальних робіт, повинне відповідати вимогам ГОСТ 12.2.003 і ГОСТ 12.2.049.

7.2 Устаткування, у процесі експлуатації якого виділяються шкідливі речовини, повинне бути оснащено місцевими відсосами.

7.3 Виконання фарбувальних робіт повинне бути забезпечене необхідними та справними засобами механізації, інструментами, інвентарними мостками, а також огорожувальними пристроями і захисними пристосуваннями відповідно до вимог ГОСТ 12.4.059, ГОСТ 23407, ГОСТ 24258, ГОСТ 26887, ГОСТ 27321, ГОСТ 27372.

7.4 Електробезпеку застосовуваних машин і устаткування повинна відповідати вимогам ГОСТ 12.1.013, ГОСТ 12.1.019 і ГОСТ 12.2.007.0.

7.5 Виробниче устаткування, на якому може накопичуватися статична електрика, повинне бути заземлене відповідно до вимог ГОСТ 12.1.018 і

НПАОП 0.00-1.29.

8 ВИМОГИ ДО ЗБЕРІГАННЯ І ТРАНСПОРТУВАННЯ МАТЕРІАЛІВ НА БУДІВЕЛЬНОМУ МАЙДАНЧИКУ

8.1 Зберігання і транспортування фарбувальних сумішей повинне відповідати вимогам ГОСТ 9980.5 і ДБН В.1.1-7.

8.2 Фарбувальні суміші, мастики і розчинники повинні зберігатися в закритих провітрюваних вибухопожежобезпечних приміщеннях.

8.3 Тара, у якій розміщені фарбувальні суміші, повинна бути такою, що не б'ється, справною і щільно закритою. На тарі повинне бути позначене найменування матеріалу, номер партії, дата виготовлення, найменування підприємства-виробника, спосіб безпечного зберігання, транспортування, застосування і термін зберігання. Ємності, що містять шкідливі і вибухонебезпечні речовини, повинні мати попереджуваче фарбування відповідно до вимог ГОСТ 12.4.026. Маса (брутто) ємності, що надходить на будівельний майданчик, не повинна згідно з ГН 3.3.5-3.3.8; 6.6.1-083 перевищувати 15 кг. Вантажо-розвантажувальні роботи слід виконувати згідно з ГОСТ 12.3.009 та ГОСТ 12.3.020.

8.4 У приміщеннях, де складують матеріали, що виділяють вибухонебезпечні і пожежонебезпечні пари, не допускається використання відкритого вогню, а також дії, що викликають іскроутворення. Електроустаткування повинне бути вибухобезпечного виконання.

8.5 Отвори в металевих ємностях повинні закриватися пробками. Виймати або відгвинчувати пробки дозволяється інструментом, виготовленим з матеріалу, що не викликає іскроутворення.

8.6 Порожня тара (бочки, бідони) повинна зберігатися на спеціально відведених для цього площадках.

8.7 Компоненти фарбувальних сумішей, що взаємно реагують із виділенням шкідливих речовин, слід транспортувати і зберігати роздільно.

8.8 Кількість фарбувальної суміші і розчинника, що знаходиться на робочому місці, повинна бути не більше, ніж на одну робочу зміну.

8.9 При транспортуванні і зберіганні фарбувальних сумішей, крім цього розділу, слід дотримуватися вимог стандартів на конкретні їх види.

9 ВИМОГИ ДО ПРАЦЮЮЧИХ

9.1 До фарбувальних робіт допускаються працівники, які відповідно до чинного законодавства уклали трудовий договір з підприємством, мають відповідну професійну підготовку, пройшли навчання та перевірку знань з питань охорони праці та пройшли медичний огляд.

9.2 Періодичність проведення інструктажів на робочих місцях і перевірки знань з безпеки праці повинні дотримуватися згідно з НПАОП 0.00-4.12 і ДБН А.3.2-2, а медичних оглядів - у Порядку проведення медичних оглядів працівниками певних категорій.

10 ВИМОГИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ПРАЦЮЮЧИХ

10.1 Працюючі повинні бути забезпечені засобами індивідуального захисту відповідно до НПАОП 0.00-4.01 або НПАОП 45.2-3.01.

10.2 Засоби індивідуального захисту слід застосовувати з урахуванням умов праці відповідно до інструкцій підприємств-виробників.

10.3 Робітники, що одержали засоби індивідуального захисту, повинні бути проінструктовані про порядок користування і догляду за ними.

10.4 На будівельному майданчику повинні бути передбачені засоби для надання першої медичної допомоги і умови виконання вимог особистої гігієни.

У кожній бригаді повинні бути особи, що пройшли навчання по наданню першої медичної допомоги, аптечки, які укомплектовані необхідними медикаментами і матеріалами для надання цієї допомоги.

11 КОНТРОЛЬ ВИКОНАННЯ ВИМОГ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

11.1 Контроль виконання вимог з попередження впливу небезпечних виробничих факторів повинен здійснюватися керівниками робіт, фахівцями служби охорони праці будівельної організації, а шкідливих виробничих факторів - санітарно-епідеміологічними станціями.

11.2 Контроль вмісту шкідливих речовин у повітрі робочої зони слід проводити відповідно до вимог ГОСТ 12.1.005, ГОСТ 12.1.007 і ГОСТ 12.1.016.

Вміст шкідливих речовин у повітрі робочої зони слід визначати згідно з ГОСТ 12.1.014.

Відбір проб повітря повинен здійснюватися безпосередньо на робочих місцях у виробничих умовах.

11.3 Контроль за безпечною роботою устаткування, що перебуває під тиском і підконтрольного Держгірпромнагляду, слід проводити відповідно до вимог НПАОП 0.00-1.07, НПАОП 0.00-1.08.

11.4 Контроль за станом електроустаткування і його безпечною експлуатацією повинен проводитися відповідно до ГОСТ 12.1.013, ГОСТ 12.1.019, ГОСТ 12.1.030, ГОСТ 12.1.038, НПАОП 0.00-1.29, НПАОП 40.1-1.01, НПАОП 40.1-1.21, НПАОП 40.1-1.32, Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів, Правил улаштування електроустановок.

11.5 Контроль за рівнем шуму і вібрації при роботі машин і механізмів слід проводити згідно з ГОСТ 12.1.003, ДСТУ ГОСТ 12.1.012, ГОСТ 12.1.023, ГОСТ 12.1.050, ГОСТ 12.2.030, ГОСТ 12.3.002, ГОСТ 12.4.002, ДСТУ 2867, ДСН 3.3.6.037, ДСН 3.3.6.039.

11.6 Перевірка стану засобів індивідуального захисту повинна проводитися відповідно до вимог, установлених нормативною документацією на ці засоби.

(довідковий)

ГІГІЄНИЧНІ І ПОЖЕЖОВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН, ЯКІ
НАЙБІЛЬШ ЧАСТО ЗАСТОСОВУЮТЬ ПРИ ФАРБУВАЛЬНИХ РОБОТАХ

Найменування речовин	Гранично допустима концентрація, мг/м ³ (ГОСТ 12.1.005)	Клас небезпеки (ГОСТ 12.1.007)	Температура, °С	
			спалаху	самозаймання
Алюміній	2	4	-	-
Аміак	20	4	-	-
Азбест	2	4	-	-
Азбестоцемент	6	4	-	-
Ацетон	200	4	18	465
Бутилацетат	200	4	29	450
Бутиловий спирт	10	3	34	345
Дибутилфталат	0,5	2	-	-
Вапняк	6	4	-	-
Ксилол	50	3	29	590
Свинець	0,01	1	-	-
Скипидар	300	4	34	300
Сольвент	100	4	34	520
Стирол	5	3	-	-
Титан і його двоокис	10	4	-	-
Толуол	50	3	4	536
Уайт-Спірит	300	4	-	-
Вуглецю окис	20	4	-	-

Ультрамарин	2	-	-	-
Формальдегід	0,5	2	-	-
Хлористий вініл	30	4	-	-
Хрому окис	1	2	-	-
Циклогексан	80	4	18	260
Цинку окис	6	3	-	-
Етилацетат	200	4	2	400

Код УКНД: 13.100

Ключові слова: вимоги безпеки, контроль вимог безпеки, роботи фарбувальні.